

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри математики та моделювання Донбаської державної машинобудівної академії Власенко Катерини Володимирівни на дисертаційну роботу Григор'євої Віти Анатоліївни «Професійна підготовка фахівців із будівництва в технічних університетах Німеччини», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Актуальність дослідження. Одну з ключових позицій серед усіх галузей економіки України посідає будівництво, від успішного розвитку якого залежить ефективність функціонування всієї системи господарювання. Невід'ємною та фундаментальною складовою будівельної галузі є висококваліфіковані фахівці. Саме тому до найважливіших стратегічних пріоритетів державної політики розвинених країн світу належить підготовка фахівців із будівництва, які б відповідали вимогам ринку праці, що постійно змінюються під впливом сучасних глобальних проблем.

До світових лідерів у підготовці фаховоспроможних інженерів-будівельників традиційно належить Німеччина, інженерна освіта якої вважається однією з найкращих у світі: технічні університети стабільно посідають найвищі щаблі у світових рейтингах, Німеччина належить до п'яти найпопулярніших країн для іноземних студентів, система технічної освіти була і залишається загальноприйнятим еталоном підготовки спеціалістів.

З огляду на це, вважаємо актуальним дослідження В.А. Григор'євої, метою якого є обґрунтування організаційно-педагогічних умов використання позитивного досвіду Німеччини в реформуванні сучасної системи професійної підготовки фахівців із будівництва в Україні на основі цілісного аналізу теоретичного і практичного досвіду професійної підготовки фахівців із будівництва в технічних університетах Німеччини.

Назва дисертаційної роботи повністю відповідає сутності досліджуваної теми. Дисертанткою логічно обґрунтовано та визначено об'єкт, предмет і мету

завдання дослідження. Наукова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел (289 найменувань, із них 139 іноземною мовою) та 6 додатків. Загальний обсяг дисертації – 246 сторінок, із них 165 основного тексту.

Наукова робота має чітку, науково-обґрунтовану структуру. Послідовність викладу тексту дисертації відповідає вирішенню визначених завдань.

У першому розділі «Теоретичні засади професійної підготовки фахівців із будівництва в технічних університетах Німеччини» авторкою здійснено ґрунтовний аналіз поняттєво-термінологічного апарату дослідження; визначено актуальні напрями наукового вивчення системи професійної підготовки фахівців із будівництва в технічних університетах Німеччини, а також узагальнено організаційні й правові засади її функціонування.

Погоджуємося із думкою дисертантки, яка визначила стрижневе поняття дослідження «професійна підготовка фахівців із будівництва» як процес набуття студентом у закладі вищої освіти загальних, професійних компетентностей і якостей особистості, необхідних для роботи в будівельній галузі й вирішення виробничо-технічних, економічних, соціальних та інших завдань за будівельною спеціальністю.

На основі здійсненого аналізу наукових праць українських та іноземних учених дослідницею з'ясовано, що підготовка майбутніх фахівців із будівництва на сьогодні є актуальною освітньою, науковою і соціальною проблемою всіх країн світу. Авторкою визначено актуальні напрями наукових досліджень системи професійної підготовки фахівців із будівництва в технічних університетах Німеччини, а саме: розвиток інженерної освіти в різні історичні періоди, реформування вищої технічної освіти в контексті Болонського процесу, дидактичні аспекти освітнього процесу в технічних університетах, особливості організації освітнього процесу в технічних вишах Німеччини тощо.

У другому розділі «Практика професійної підготовки фахівців із будівництва в Німеччині у XXI ст.» дослідницею узагальнено особливості структури, змісту та методики професійної підготовки фахівців із будівництва в технічних університетах Німеччини; визначено сучасні пріоритетні тенденції професійної підготовки фахівців із будівництва в Німеччині; сформульовано організаційно-педагогічні умови використання позитивного досвіду Німеччини в реформуванні сучасної системи професійної підготовки фахівців із будівництва в Україні.

Заслуговують на увагу визначені авторкою сучасні пріоритетні тенденції професійної підготовки фахівців із будівництва в Німеччині: екологізація вищої інженерної освіти у контексті Концепції сталого розвитку, дуальна форма навчання, цифровізація інженерної освіти.

Незаперечним здобутком дисертації є організаційно-педагогічні умови впровадження позитивного досвіду Німеччини у процес професійної підготовки фахівців із будівництва в закладах вищої освіти України:

- суттєво розширити перелік дисциплін вибіркової частини освітньо-професійної програми підготовки майбутніх фахівців із будівництва, відпрацювати єдиний механізм вибору студентами вибірових освітніх компонентів, налагодити в технічних ЗВО України роботу консультативних центрів щодо побудови індивідуальної освітньої траєкторії кожного студента;

- гуманітарні та соціально-економічні дисципліни перенести до вибірових освітніх компонентів та наблизити їх зміст до спеціальності (спеціалізації) майбутнього фахівця з будівництва;

- на етапі розроблення освітніх програм із будівництва закладати в них проєктну роботу студентів, що допоможе їм теоретично та практично опанувати колективний та міждисциплінарний характер будівельних процесів;

- запровадити обов'язкове проходження пропедевтичної практики за спеціальністю перед вступом до вишу або на перших тижнях навчання у технічному ЗВО;

- цілеспрямовано оновлювати зміст підготовки майбутніх інженерів-будівельників відповідно до вимог часу, зокрема збільшити перелік курсів (тем) зі сталого розвитку, зеленого будівництва тощо;

- урізноманітнювати процес професійної підготовки фахівців із будівництва новими видами навчальних занять;

- активізувати розвиток елементів дуальної форми здобуття вищої освіти та її повної форми у технічних ЗВО;

- активно використовувати в освітньому процесі цифрові технології, зокрема специфічні освітні ресурси професійного спрямування.

До основних результатів дослідження, що визначають *наукову новизну*, необхідно віднести те, що: автором уперше у вітчизняній педагогіці здійснено комплексне дослідження професійної підготовки фахівців із будівництва в технічних університетах Німеччини; описано організаційні і правові засади функціонування системи підготовки фахівців із будівництва в Німеччині; визначено пріоритетні тенденції професійної підготовки фахівців із будівництва в технічних університетах Німеччини на сучасному етапі та відмінності сучасних німецької і української систем професійної підготовки майбутніх фахівців із будівництва; сформульовано організаційно-педагогічні умови використання позитивного досвіду Німеччини в реформуванні сучасної системи професійної підготовки фахівців із будівництва в Україні.

Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості реалізації визначених організаційно-педагогічних умов у процесі реформування системи професійної підготовки фахівців із будівництва в закладах вищої технічної освіти України; у використанні навчального посібника «Професійна підготовка фахівців із будівництва в технічних університетах Німеччини» під час фахової підготовки майбутніх інженерів-будівельників.

Достовірність та обґрунтованість одержаних наукових результатів і висновків забезпечуються аналізом значної кількості літературних джерел, вдалим поєднанням низки теоретичних та емпіричних методів дослідження, а

також підтверджуються апробацією на науково-практичних конференціях і публікаціями у наукових виданнях.

Результати наукового пошуку можуть бути застосовані у закладах вищої технічної освіти, які здійснюють професійну підготовку майбутніх фахівців будівельного профілю, з метою підвищення ефективності освітнього процесу.

Оцінюючи зміст і структуру дослідження В.А. Григор'євої загалом позитивно, звернемо увагу на окремі недоліки і висловимо деякі дискусійні зауваження та побажання:

1. Недостатньо висвітлено програмне та ресурсне цифрове забезпечення фахової підготовки майбутніх інженерів-будівельників в Україні.

2. Було б доцільним супроводжувати деякі положення дисертації більшою кількістю рисунків та структурно-логічних схем.

3. Не вистачає аналізу сайтів німецьких закладів вищої освіти (подано лише два) для більшої релевантності результатів застосування методу бенчмаркінгу.

4. Недостатньо приділено уваги застосуванню інноваційних методів навчання у процесі професійної підготовки фахівців із будівництва в технічних університетах Німеччини.

5. Додатки подано німецькою мовою, що ускладнює їх сприйняття академічною спільнотою України.

Наведені зауваження і побажання мають дискусійний характер, і тому не впливають на загальну позитивну оцінку наукової роботи.


Висновок

Дисертаційна робота відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог щодо оформлення дисертації» (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2017 року за № 155/30023), а також відповідає вимогам пунктів 9-18 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора

філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167), що дає підстави для присудження Григор'євій Віті Анатоліївні наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

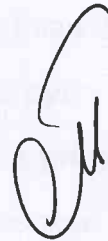
Офіційний опонент

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри математики та моделювання
Донбаської державної машинобудівної академії



К.В. Власенко

Підпис К. В. Власенко засвідчує:
проректор з наукової роботи
Донбаської державної машинобудівної академії,
доктор хімічних наук, професор



М. А. Турчанін